

A KÖZMŰVELŐDÉS HÁZAIÉRT

Az elmúlt évtizedek ránk maradt örökségéből talán a szovjet mintára épült kultúrotthonok a legellentmondásosabbak. Már saját korunk sem igen tudott mit kezdeni velük. Változtatták nevüket, hol összevonták az iskolával, hol önállósították őket, de semmi nem változott: ott álltak legtöbbször üresen, egyre romló állapotban. Az ideológia eltűnt, a falak maradtak.

Az önkormányzatok örökölték a „kultúrokat”. Gyorsan kiderült, ha nincs politikai kényszer, a szorító költségvetés első áldozataivá a művelődési házak válnak. Előbb küldték el a népművelőt mint a pedagógust, a muzsáj szülte választásban az iskola cserepeit cserélték ki inkább, mint a művelődési házét. Voltak helyek – Istenkuton például –, ahol a lakosság tüntetése ellenére átadták az egyetemnek a terület egyetlen kis oktatási-kulturális épületegyüttesét. Nincs elég gyerek, nincs ember, hozták meg valahogy így a döntést az önkormányzatban. Emberek, gyerekek pedig voltak, ott álltak tiltakozó táblákkal a kezükben a városháza előtti téren. Csak ki kellett volna nézni az ablakból.

Az országban sok hasonló eset történt – igazolja a példát Óváry István, a közművelődési főosztály vezetője. Különösen a kistelepülések közösségei ragaszkodnak a művelődési házukhoz. Ezért döntöttünk úgy, hogy politikai pikantériája ellenére segítünk megőrizni a közösségek házait. Kidolgoztunk egy – szakszóval – reorganizációs programot, és olyat tettünk, amire emberemlékezet óta nem volt példa a kulturális tárcánál: az önkormányzatok számára ingatlanfejlesztési támogatást adtunk. A „van mivel elindulni” biztonsága helyi áldozatvállalásra serkentett, és a minisztérium precedenst teremtett egy új ágazati fellegesség felvállalásával.

A számok: az NKÖM az elmúlt évben 100 millió, az idén 200 millió forintot fordít a közművelődési hálózat újjáépítésére. A tárcá ebből az összegből elsősorban a kistelepüléseken élők művelődési lehetőségeit javítja. A tavalyi kiírásra 332 pályázat érkezett. Az értékelést végző bizottság tagjai választották ki azt a 73 települést, amelyet a minisztérium támogatásban részesített.

Az egyik településen a tárcá vezetője adta át a lakosságnak az újjáépült intézményt. Az esemény korábban történt, így nem tudtunk a helyszínen lenni. Kérésünkre a helyi vezetők készségesen elküldték az ünnepségen készült fotókat. Csak olyan képeket kaptunk, ahol az újjávarázsolt épület, és az ünneplő község látszik. A vezetők sehol. A fotók kiválasztói megéreztek, hogy e program lényege nem a ceremónia, hanem a kész épület, és vele a lakosság szolgálata:

Az NKÖM vezetése az idei évben duplájára emelte a közművelődési intézményhálózat fejlesztésére fordítható keretet. Ezzel végleg lezárt egy „kultúrház vagy nem kultúrház” polémitát. A közösség házai az új évezredben is megmaradnak.

B.M. – S.J.

KULTÚRÁVAL A NYUGAT KAPUJÁBAN

A kereszténység felvételének és a magyar államiság megszületésének ezredik évfordulója alkalmából meghirdetett „Kultúrával a Nyugat kapujában” nemzeti fesztivál – 2000 elnevezésű rendezvénysorozat tavaly ősszel kezdődött. Idén a tárcá 150 millió forinttal támogatja a programsorozatot.

Kiss László, az NKÖM szakfőtanácsosa szerint a rendezvénysorozat nagyságrendjét tekintve a Ki Mit Tud?-ot is meghaladja. A fesztivál mégse méretei, kiterjedése révén különbözik döntően a tévés produkciótól, hanem abban, hogy a szervezők sokkal inkább az élő nemzeti kultúra méltó megünneplését tűzték ki célul.

– Államiságunk és kereszténységünk ezeréves múltja kitűnő alkalmat ad arra, hogy a kistérségek és a megyék, a kis és nagyobb városok, valamint Budapest egyszerre, egymást erősítve lépjen a publikum elé – mondta Kiss László. A következő kategóriákban folyik a program: népzene és népdal, néptánc, kórusok és kamarakórusok, vers és prózamondás, színjátszás.

A program beindítása mintegy 20 millió forintba került. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma az idei, immár teljes éven át tartó fesztiválhoz 150 millió forinttal járul hozzá. A fesztivál részletes kiírása, tényleges lebonyolítása, koordinálása és a szakmaiság kritériumainak biztosítása az önkormányzatok feladata. Nem mellékes az sem, hogy a kapcsolódó szakági programok idén a milleneumi ünnepek részévé válnak, így az Erkel Színházban tartandó „Néptánc-antológia” éppúgy kapcsolódik a programfolyamhoz, mint ahogy például a hagyományörző néptáncegyüttesek bagyi és pécsváradi seregszemléje is.

Ez egy olyan sorozat, amelyhez valóban illik a „nemzeti” jelző.

A fesztivál „lépcsőfokai”

Kistérségi bemutatók (1999. december – 2000. április 30.)

Magyei szakági bemutatók (2000. március – június 15.)

Országos szakági bemutatók (2000. október – 2001. nemzeti ünnepei)

Országos gála (2001. augusztus 18 – 20.)

Schwalm Zoltán

